

28.8.2023

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, Heinäveden osa-alue, Kaavaehdotuksesta saadut lausunnot (viranomaislausunnot)

Lausuntoaika 24.5.2023 – 30.6.2023.

Kaavaehdotuksesta saatiin yhteensä 27 lausuntoa.

Yhteenveto saadusta palautteesta ja niihin annettavat alustavat vastineet.

SISÄLTÖ:

Pohjois-Karjalan kunnat (6 lausuntoa)	2
Viranomaiset (11 lausuntoa)	2
Yritykset, yhteisöt, järjestöt (6 lausuntoa)	11
Maakunnan ulkopuoliset (4 lausuntoa)	15

Pohjois-Karjalan kunnat (6 lausuntoa)

Päivämäärä	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
26.5.2023 ja 14.6.2023	Liperin kunta	Ei lausuttavaa / huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
12.6.2023	Lieksan kaupunki	Emme anna lausuntoa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
19.6.2023	Kiteen kaupunki	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
26.6.2023	Outokummun kaupunki	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
26.6.2023	Tohmajärven kunta	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
27.6.2023	Kontiolahden kunta	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.

Viranomaiset (11 lausuntoa)

Päivämäärä	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
30.5.2023	Siun Sote, Pohjois-Karjalan ympäristöterveys	Emme lausu kaavaprosessin tässä vaiheessa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
1.6.2023	Luonnonvarakeskus	Luonnonvarakeskus ei jätä asiasta lausunto.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.

21.6.2023	Metsähallitus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Perinnemaisemien osalta pyydetään korjaamaan kaavaselostuksen kappalemäärä oikeaksi samoin kuin Karjalansaaren virkistysalueen maininta. 2. Suojelualueiden osalta viimeisin lisäys on Luontolahja-kampanjan kohde Marinselkä. Jätetään maakuntaliiton harkittavaksi alueen päivittäminen. 3. Kaavaselostuksen sivulla 56 on kirjoitusvirhe "Pytärppien", joka tulee korjata vastaamaan tarkoitettua sanaa. 4. Kaavaselostuksen sivulla 64 on puhuttu virheellistä Metsähallituksesta, tulee korjata ELY-keskukseksi, joka ko. lauseen tehtävästi vastaa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korjataan kaavaselostuksen tekstiä. 2. Merkitään tiedoksi. 3. Korjataan kirjoitusvirhe. 4. Korjataan kaavaselostuksen tekstiä.
26.6.2023	Pohjois-Karjalan pelastuslaitos	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
29.6.2023	Pohjois-Savon ELY-keskus	Luonnosvaiheen lausunto on huomioitu kaavaehdotuksessa. ELY-keskuksella ei ole enää huomautettavaa kaavaehdotukseen.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
29.6.2023	Pohjois-Karjalan ELY-keskus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaavan yhteensovittamistavoite jää jossain määrin edelleen vaillinaiseksi. Kaavakartalla vt 23 esitetään kaavaehdotuksessa ilman kehittämispainotusta, vaikka yhteyden merkitys on valtakunnallinen ja korostunut koko Pohjois-Karjalan kannalta Venäjän suunnan sulkeutumisen myötä. Ajatellen seuraavia maakuntakaavavaiheita, joissa käsitellään valtakunnallista väyläverkkoa, vt 23:n lähtökohta on kaavaehdotuksen mukaisessa tilanteessa suhteellisesti heikompi kuin nykyisen Etelä-Savon maakuntakaavan voimassa ollessa. Sen heikompi asema ei ole perusteltu ja epätasapaino muihin valtatie-suuntiin olisi silmiinpistävä. Kehittämistarve on mahdollista esittää sopivalla tavalla kaavakartalla, ei vain 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä esitetään kaksi kansainvälistä liikennettä palvelevaa liikenteen kehityskäytävää, jotka ovat kuutoskäytävä (valtatie 6, raideliikenne, vesiliikenne, lentoliikenne) ja ysikäytävä (valtatie 9 ja raideliikenne). Maakuntaliitto toteaa, että asia on kuten lausunnossa on esitetty, maailmantilanne on muuttunut ja yhteydet Venäjälle ovat nyt eri asemassa. Heinäveden osa-aluemaakuntakaava kattaa kuitenkin vain osan valtatiestä 23, joten ko. kaavalla ei voida ratkaista koko tiealueen Pohjois-Karjalan puoleista kysymystä. Toisaalta

		<p>maininnalla kaavaselostuksessa. Tätä tukevat Pohjois-Karjalan strategia 2040:een (hyväksytty 2020) sisältyvät aluerakennetta koskevat tavoitteet.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kaavaehdotuskartalle lienee jäänyt muutamia inhimillisiä virheitä mm. reitistöissä, sähkölinjoissa ja matkailupalvelujen kohteessa. 3. Kaavaselostuksessa olisi hyvä avata, miten Heinäveden maakunnallisesti merkittävät ja arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet sekä maakunnalliset maisemat on arvotettu. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet olisi esiteltävä myös liitekartalla. Lisäksi kaava-aineistoihin olisi syytä liittää maakunnallisesti arvokkaiden maisemien inventointi. Kyseisessä inventoinnissa yksi käsitelty maisema-alue on Rummukkala. Rummukkalan poisjättäminen kaavasta olisi hyvä perustella. 4. Luutsalon rajakiven osalta olisi hyvä tarkastella, olisiko syytä tarkastella kohdetta enemmänkin muinaisjäännöksenä. 5. Selostuksessa tulee korjata termi pohjaveden muodostumisalue pohjavesialueeksi. 6. Tietämys Heinäveden arvokkaista pienvesistä on puutteellinen. Maakuntamme pienvedet tulisi jatkossa inventoida kattavasti ja saatua tietoa hyödyntää tulevilla maakunta-kaavoissa. 7. Maakuntakaavaehdotukseen sisältyy viisi soidensuojelun täydennysehdotuksen kohdetta (SSTE), jotka on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi soiksi. Soidensuojelun täydennysehdotuksen mukaiset rajaukset ovat ohjeellisia ja suojelualueiden toteutusvaiheessa rajauksia on mahdollista tarkistaa. Kohteiden suojelu perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen. 8. Kaavaehdotus ei sisällä muutoksia, jotka heikentäisivät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. 	<p>valtatie 23 rooli tulee tarkemmin tarkasteltavaksi osana päivitettävää maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa lähivuosina. Perustelut tullaan kirjaamaan kaavaselostukseen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Maakuntaliitto tarkasteli tarkemmin asiaa ja havaitsi, että PDF-kartta kuvautuu Adoben tuotteilla oikein, mutta esimerkiksi Teamsin kautta PDF aukeaa oletuksena selaimessa, jossa muutama merkintä ei näy ollenkaan. Ongelmaan on todennäköisesti löydetty ratkaisu kartanlaadintaohjelmasta, eikä ongelmaa pitäisi jatkossa ilmaantua. 3. Heinäveden maakunnallisesti merkittävät ja arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet tullaan esittämään jatkossa erillisenä liitteenä, mihin on poimittu tiivis katsaus kohteiden ydintiedoista. Maisema-alueet voidaan esittää jatkossa liitekartalla. Etelä-Savon maakuntaliitto poisti Rummukkalan maakunnallisesti merkittävän ranta- maiseman kaavastaan vuonna 2016 2. vaihe- maakuntakaavassa. 4. Luutsalon rajakivi käsitellään jatkossa muinaisjäännöksenä. 5. Korjataan kaavaselostukseen tekstiä. 6. Maakuntakaavassa hyödynnetään aiempia inventointeja, jotka ovat kalatalouden kannalta arvokkaita pienvesiä lukuun ottamatta noin 30 vuotta vanhoja. Maakuntaliitto kan-
--	--	--	---

		<p>Matkailun kehittämisen painottaminen, maisema- ja kulttuuriympäristön kohteiden tarkempi esittäminen sekä saimaannorpan ja arvokkaiden pienvesien ja soiden aiempaa parempi huomioiminen ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen kannalta myönteisiä muutoksia.</p> <p>9. Edelleenkin taulukkomuotoinen vaikutusten arviointi vaikuttaa jossain määrin liioittelevalla. Maakuntakaavan sisällölliset muutokset ovat varsin pieniä suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan; tätä muutostahan taulukossa kuvataan.</p> <p>10. Ilmastomuutoksen hillintään liittyvään vaikutusarvioon on lisätty kappale, jonka sisältö ei varsinaisesti kuulu vaikutusarvioon - kappaleessa esitetään suositusluonteisesti toimia, jotka koskevat metsien merkitystä ilmastotyössä. Vaikutusarvion olisi perustuttava niihin merkintöihin ja määräyksiin, joita itse kaavaehdotus sisältää. Kaavaehdotus ei esimerkiksi sisällä määräystä tai suositusta siitä, että metsäalueita ei tarpeettomasti pirstotaisi tai pienennettäisi.</p> <p>11. Yhteysverkkoihin liittyvästä arvioinnista on jätetty pois pohdinta Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamista välillisistä vaikutuksista Pohjois-Karjalan yhteysverkkoihin ja niiden kehittämistä tehtyihin linjauksiin. Kysymys on toki toimintaympäristön kuvauksesta eikä maakuntakaavan vaikutusarviosta, joten pohdinnan luonteva sijainti voisi olla yhteysverkoja koskevien lähtötietojen kuvauksessa (luku 4.5.1). Hyökkäyssodan aiheuttamat muutokset ja muutostarpeet ovat todellisia ja erittäin todennäköisesti pitkävaikutteisia myös Pohjois-Karjalassa, joten ne on syytä tuoda selvästi esiin.</p> <p>12. Luvussa 6.2.3 Rakentamisalueet on samanlaisina toistuvia peräkkäisiä virkkeitä.</p>	<p>nattaa pienvesien maakunnallista inventointia ja voi huomioida aineistoa myöhemmin maakuntakaavan päivityksissä.</p> <p>7. Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.</p> <p>8. Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.</p> <p>9. On totta, että taulukko ja oikeastaan myös koko vaikutusten arviointi korostavat muutoksen astetta edeltävään Etelä-Savon maakuntakaavaan verrattaessa. Taulukon tukena oleva kirjallinen kuvaus selventää muutostarkestelua.</p> <p>10. Ilmastomuutokseen liittyvä vaikutusten arvio on kirjattu yleisellä tasolla huomioiden maakunnan ilmastotyön tavoitteet. Muokataan kappaletta ilmastomuutoksen hillintään liittyvästä vaikutustenarvioinnista metsien osalta.</p> <p>11. Täsmennetään</p> <p>12. Korjataan kaavaselostukseen teksti.</p>
--	--	--	--

30.6.2023	Pohjois-Karjalan alueellinen vastuuseo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernia rakennusperintöä käsitellään melko suppeasti. Selvittäminen nyt esitettyä kattavammin olisi vielä erinomainen lisä. Maisemien osalta läpikäynti seuraavassa vaihekaavassa hyvä ratkaisu. 2. Liitekartassa 4 kohteiden numerointi helpottaisi kohteiden paikantamista. Myös osoitetieto, lyhyt kuvaus ja valokuva selkeyttäisi. Mallina voisi toimia 3.vaihekaavun liite 3. 3. Liiteosiossa Palokin koulu on kohdelistauksessa sekä alueena, että kohteena. 4. Arkeologisen kulttuuriperinnön esittäminen liitekartalla on informaatioarvoltaan vähäinen. Luonnehdintaa mahdollista parantaa tuomalla esim. kiinteiden muinaisjäännösten määrä esiin. 5. Rajakivi, Luutsalo tulee poistaa liitteen 1D taulukosta ja siirtää muinaisjäännöskartalle. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernia rakennusperintöä selvitettiin Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:n 1. vaiheessa, jolloin Heinävesi ei ollut vielä mukana. Tuolloin kuitenkin selvitettiin, onko Heinäveden keskeisillä toimijoilla esittää uusia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka tulisi huomioida myöhemmin eli tässä kaavavaiheessa. Heinäveden alueelta ei ilmennyt tarvetta kohteiden inventointiin, joten kaavassa tuodaan esille voimassa olevat merkinnät täydennettynä Etelä-Savon Esku-rakennusperintötietokannasta poimituilla maakunnallisen arvon omaavilla uusilla kohteilla pienin muokkauksin. 2. Selvitetään mahdollisuus liitekartan numerointiin. Toive kohdekorteista on perusteltu, sillä tällä hetkellä kohdetieto on poimittavissa vain Etelä-Savon maakuntakaavan inventointitiedoista ja viranomaiskäyttöön Kioski-rakennusperintötietokannasta. Laaditaan tiivis katsaus rakennusperinnöstä kaavan liitteeksi. 3. Palokin koulun (alue) ja sahan alueen (kohde) päällekkäiset merkinnät yhdistettiin. Palokin sahan alue voidaan kohdepisteenä poistaa. 4. Arkeologisten kohteiden esittäminen liitekartalla antaa vain hyvin karkean kuvan kokonaisuudesta. Kohteiden lukumääräkin oleellisempaa on kaavan määräys selvittää ajantasainen tieto muinaisjäännösrekisteristä.
-----------	--	--	---

			5. Rajakivi ei ole rakennettua kulttuuriperintöä, joten se siirretään muinaisjäännöksiin. Kohde otettiin mukaan suoraan voimassa olevasta Etelä-Savon maakuntakaavasta.
30.6.2023	Suomen metsäkeskus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) ei sovelleta maakuntakaavassa suojeluun varatuilla alueilla. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon. 2. Ehdotuksen kaavamerkintöjen ma/kv ja ma/km vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen jäävät hieman avoimeksi. Vaikka karttaehdotuksen alueet ovat pienialaisia (enintään 5 ha), Suomen metsäkeskus esittää lisättäväksi, etteivät merkinnät vaikuta tavanomaiseen metsätalouteen. 3. Ehdotuksessa maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ympäristöarvoja (MY, koskialueet) esitetään jatkossa suojelun alueina, mikäli alue kuuluu koskiensuojelulain alaisuuteen. Muuten merkinnät poistetaan. Suomen metsäkeskus esittää lisättäväksi, ettei näille alueille osoiteta metsätaloutta rajoittavia määräyksiä. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä. 2. Merkinnöillä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö pyritään turvaamaan rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilymistä ja niillä ei ole vaikutuksia metsätalouteen. Merkintä on yhtenäinen 1. vaihekaavan osalta, jolloin rakennettua kulttuuria tarkasteltiin silloisen maakuntarajan mukaisesti. 3. Maakuntakaavasta poistuvan MY-merkinnän kohteet huomioidaan vastaavalla tavalla kuin Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä vuonna 2020. Poistuville alueille ei osoiteta kaavamääräyksiä.
30.6.2023	Sisäministeriö	Ei lausuttavaa asiasta.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
30.6.2023	Liikenne- ja viestintäministeriö	<ol style="list-style-type: none"> 1. LVM pitää hyvänä, että maakuntakaava huomioi maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun ja kestävän liikkumisen edellytysten kohentamisen. 2. LVM pitää tärkeänä, että vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkoston kehittämiseen on panostettu. LVM on julkaissut 29.3.2023 ohjelman samasta aihepiiristä. 3. Kaavassa tietoliikenneverkkojen kehitystä käsitellään tavoitteiden ja suunnitteluperusteiden avulla. LVM korostaa tietoliikenneverkkojen kehityksen tärkeyttä tulevaisuuden kannalta. Tulee huomioida maankäytölliset toimenpiteet ja 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä. 2. Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä. 3. Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä. 4. Tuulivoimaloiden vaikutus radiojärjestelmiin ja tarvittavien lupien hakeminen tulee huomioida hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. 5. Täsmennetään kaavaselostusta.

		<p>esimerkiksi hankkeiden yhteisrakentaminen, joilla asiaa voi edistää.</p> <p>4. LVM korostaa, että tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon PV:n lisäksi myös muiden käyttäjien radiojärjestelmät. Lisäksi on huomioitava alueen käyttötarkoitus ja ilmailulain mukainen lentoesteluvitus.</p> <p>5. Kaavaselostuksen esipuheessa on viitattu maantielakiin. Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että kyseinen laki on laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005).</p>	
28.6.2023	Museovirasto	<p>1. Viraston lausunnon mukaan kaavan asiakirjojen keskinäinen vastaavuus tuli tarkistaa. Ainakin perinnemaisemien osalta aineistoon vaikuttaisi vielä jääneen selostuksen (suunnittelumääräyksen) ja karttaliitteen välille ristiriitaa.</p> <p>2. Merkinnällä (alu-1) varustettujen arvokkaiden pienvesien luonnonarvot ja maiseman erityispiirteet on suunnittelumääräyksen mukaan otettava huomioon yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelussa. Luonnosvaiheen lausunnossaan Museovirasto totesi, että huomioon otettaviin kuuluvat myös mahdollisesti alueilla sijaitsevat muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet ja että kunnostukset tulee suunnitella yhdessä museoviranomaisten kanssa. Maakuntaliiton vastineesta kuitenkin ilmenee, että pienvesien osalta suunnittelumääräys on sama kuin Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä, eikä kaavan maakunnallisen yhtenäisyyden ja selkeyden vuoksi ole syytä laatia erilaisia määräyksiä samalle merkinnälle. Nimenomaan kaavaselostuksessa voisi tästä huolimatta tuoda painokkaammin esiin alueen vesimaisemien poikkeuksellisen arvokkaita maisemallisia tekijöitä.</p> <p>3. Museovirasto esitti aiemmassa lausunnossaan, että kaavaehdotuksen selostukseen on syytä liittää tieto siitä, kuinka monta Heinäveden modernin rakennusperinnön kohdetta</p>	<p>1. Täsmennetään, että Heinävedellä on kaksi perinnemaisemakohdetta, jotka esitetään liitekartalla.</p> <p>2. Alu-1-merkintä nostaa esille pienvesikohteita, joiden luonnonarvot ja maiseman erityispiirteet tulee huomioida maankäytön suunnittelussa. Heinävedellä on runsaasti valtakunnallisesti arvokasta vesistömaisemaa ja virtavesiä, jotka huomioidaan merkinnällä valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista. Pienvesiä valittaessa maisema-arvot olivat vain yksi kriteereistä; Heinäveden osalta ne korostuvat muissa merkinnöissä. Kaavassa Heinäveden vesistömaisemien merkitys tulee kokonaisuutena varsin hyvin esille.</p> <p>3. Kaavojen vertailu erilaisesta esittämistä vasta johtuen on vaikeaa. Yhteensovittamistyössä Etelä-Savon kaavasta ei jätetty pois kohteita, ja niitä täydennettiin valmiisiin inventointeihin tukeutuen. Heinäveden tiedettiin liittyvän Pohjois-</p>

		<p>vuonna Etelä-Savossa 2015 toteutettu inventointi yhteensä sisälsi ja miten ne arvotettiin. ... [...] Tarkastelussa huomioitiin kaikki tietokannassa maakunnallisesti merkittäviksi soitetut kohteet, joita oli yhteensä 20 kpl. Modernia rakennusperintöä koskevassa selvityksessä on selostuksen mukaan käytetty pääsääntöisesti samoja periaatteita, kriteerejä ja arvottamismenetelmiä kuin Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toteuttamassa modernin rakennusperinnön selvitystyössä. [...] Ehdotuksen aineistossa mukana on siis enää kaksi modernia kohdetta: Karvion seurakuntakoti sekä Heinäveden kunnantalon ja paloaseman rakennuskokonaisuus. Museovirasto kiinnitti lausunnossaan maakuntaliiton huomiota myös siihen, että aineistosta ei ollut mahdollista kohdetuullisella tavalla tarkistaa, oliko kaikki Etelä-Savon maakunnallisesti merkittävät kohteet Heinäveden alueelta tuotu maakuntakaavaluonnokseen.</p> <p>4. Virasto edellytti, että kaikista kaavaan merkityistä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävistä kohteista tulee kaavaselostuksessa esittää luettelo sekä lyhyt kuvaus ja perustelu. Kaavaselostuksen liiteosiossa kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet on nyt ehdotusvaiheessa esitetty teemoittein luetteloina (D) kaavamerkintöineen ja pinta-aloineen. Kuvauksia tai muutoin luonnehtivaa tietoa ei ole kaava-aineistoon lisätty, ilmeisesti sen vuoksi, ettei sellaisia ole maakuntakaavatyössä tehty muidenkaan kuntien kohteista.</p> <p>5. Museovirasto esitti luonnosvaiheessa, että matkailun ja virkistymisen kehittämisen kohdealue (mv) -määräystekstissä on tarpeen mainita erikseen myös kulttuuriperintö. Merkinän kuvauksessa on edelleen käytetty vain termiä kulttuuri, eikä kulttuuriperintöä ole erikseen mainittu.</p>	<p>Karjalaan, kun toteutettiin 1. vaihekaavaan maakunnan modernin rakennusperinnön inventointia. Inventointi perustui alueen kulttuuriympäristöasiantuntijoilta saatuun näkemykseen inventoitavista kohteista, jotka ennen inventointia edelleen priorisoitiin ja valittiin mukaan vain maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Heinävedeltä ei noussut esille alan asiantuntijoilta kohteita, joilla olisi voinut täydentää Etelä-Savon jo toteuttamia rakennusperintöinventointeja. Kaavaan nostettiin siten Etelä-Savon kulttuuriperintötietokannasta kolme uutta kohdetta, jotka olivat Etelä-Savon liiton maakunnallisiksi arvottamia, mutta kaavaan vielä päätyneitä modernia rakentamistapaa edustavia kohteita. Näistä jätettiin saadun palautteen perusteella yksi kohde pois, joka lausunnossa todetaankin.</p> <p>4. Toive kohdekorteista on perusteltu, sillä tällä hetkellä kohdetieto on poimittavissa vain Etelä-Savon maakuntakaavan inventointitiedoista ja viranomaiskäyttöön Kioski-rakennusperintötietokannasta. Laaditaan tiivis katsaus rakennusperinnöstä kaavan liitteeksi.</p> <p>5. Kyseisen merkinnän määräysteksti on käytössä voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä, jota Heinäveden kaava täydentää. Avarakatseisesti kulttuuri-termin piiriin sisältyy myös</p>
--	--	--	--

			kulttuuriperintö, joka voi olla myös merkittävä matkailun vetovoimatekijä.
30.6.2023	Ympäristöministeriö	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaavaselostuksen mukaan Heinävedellä on kaksi Seveso III -direktiivin mukaista suuronnettomuusvaaraa aiheuttavaa laitosta, jotka on merkitty maakuntakaavan liitekartalle. Ympäristöministeriön mielestä on syytä harkita, ottaen huomioon ko. toiminnasta aiheutuvat vaikutukset ja alueidenkäytön yhteensovittamistarpeet, tulisiko käyttää erillistä merkintää konsultointivyöhykkeelle ja suunnittelumääräystä ottamaan huomioon vyöhykkeiden sisäpuolelle kohdistuvat rajoitukset. 2. Maakuntakaavoituksessa SSTE:n inventointiaineisto on huomioitu suojelualueiksi osoitettujen alueiden ohella siten, että SSTE-alueille ei osoiteta maakuntakaavassa alueiden luonnonarvoja vaarantavaa maankäyttöä. 3. Matkailun kehittämisen painottaminen, maisema- ja kulttuuriympäristön päivitettyjen valtakunnallisten inventointien huomioiminen ja kohteiden tarkempi esittäminen sekä saimaannorpan ja arvokkaiden pienvesien ja soiden aiempaa parempi huomioiminen ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen kannalta kannatettavia muutoksia. Kaavaluonnos ei sisällä muutoksia, jotka heikentäisivät tavoitteiden toteutumista. Ympäristöministeriö katsoo, että kaavaehdotus täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt sisältövaatimukset valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja muiden ympäristöministeriön toimialaan liittyvien merkitykseltään valtakunnallisten asioiden näkökulmasta. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkintätapa on vastaava kuin voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä, jota nyt täydennetään Heinäveden osalta. Merkintätavan muutos edellyttäisi koko maakunnan uudelleentarkastelua. 2. SSTE-inventointiaineisto oli lähtöaineistoa, josta valittiin Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä Heinävedelle esitetyt uudet luonnonsuojelualueet. Osa SSTE-kohteista jätettiin huomiotta muuttuneen maankäytön perusteella. 3. Merkitään tiedoksi.

Yritykset, yhteisöt, järjestöt (6 lausuntoa)

Päivämäärä	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
14.6.2023	Neova Oy	Ei ole lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
23.6.2023	Suomen Erillisverkot Oy	Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoperaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
27.6.2023	Joensuun kaupunkikeskustayhdistys Virta	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
30.6.2023	MTK Pohjois-Karjala	<ol style="list-style-type: none"> Pidämme myönteisenä sitä, että kaavamääräyksissä metsien käyttöön ei yleisellä tasolla esitetä rajoituksia. Ehdotuksen kaavamerkintöjen ma/kv ja ma/km vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen jäävät osittain epäselviksi. Suunnittelumääräykseen tulee lisätä, että merkinnät eivät vaikuta metsätalouden harjoittamiseen. Edellytämme, että lopulliseen kaavaehtotukseen tulee sisällyttää vain ne suojelukohteet, jotka vapaaehtoisuuteen perustuen varmuudella muodostetaan. Kaavaselostuksessa mainitaan perusteluiksi mm. kalatalousalueen vesienhoidon yleissuunnitelma. Kyseisen suunnitelman toimenpiteet perustuvat vapaaehtoisuuteen. Kaavalla ei tule osoittaa kohteita tai niiden ympäristöä eikä niille rajoitteita. Jos ne jäävät kaavaan, niin kaavassa on mainittava kyseisen yleissuunnitelman toimenpiteiden perustuvan vapaaehtoisuuteen. 	<ol style="list-style-type: none"> Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä. Merkinnöillä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö pyritään turvaamaan rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilymistä ja niillä ei ole vaikutuksia metsätalouteen. Merkintä on yhtenäinen 1. vaihekaavan osalta, jolloin rakennettua kulttuuria tarkasteltiin silloisen maakuntarajan mukaisesti. Maakuntakaava esittää kohteita, joiden suojelun toteutumisesta ja rajauksista ELY-keskus neuvottelee maanomistajien kanssa. Maakuntakaavan tärkeänä tehtävänä on ennakoida tulevaa maankäyttöä. Ne kohteet, jotka eivät toteudu, poistuvat kaavassa esitetyn suojelun piiristä kaavamääräyksen

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Norpan suojeluun tarkoitetut määräykset ovat maanomistajien kannalta epäoikeudenmukaisia ja epäselviä epämääräisen kaavamääräyksen vuoksi. Kaavamerkinnän on tarkoitus toimia informatiivisena, mutta pahimmillaan se aiheuttaa norpan pesinnälle häiriötä, kun merkintä johtaa ylimääräiseen liikenteeseen alueilla. Koska muitakaan uhanalaisia lajeja ei kuvata pesien sijaintitiedon tarkkuudella, merkintä on kaavan yleispiirteisen tarkoituksen vastainen. 6. Merkinnän vaikutus esimerkiksi talviaikaiseen puunkorjuuseen jää epäselväksi ja saattaa johtaa hakkuiden rajoittamiseen ranta-alueilla. 7. Merkintä saattaa vaikuttaa myös rantakiinteistöjen arvoon. Epämääräinen ja maanomistajat eriarvoiseen asemaan johtava kaavamerkintä tulee poistaa. 8. Todennetun pesinnän kohdalla laki antaa riittävät ja tarpeelliset suojelurajoitteet maankäyttöä ajatellen. Näissä tapauksissa asia todetaan sen hetkisen todellisen tilanteen perusteella. Kaavamerkintä saattaa johtaa metsien- ja maankäytön estymiseen myöskin siinä tapauksessa, että norpan todellista pesintää ei alueella ole. Merkintä on poistettava, koska pesän todellinen sijainti ei välttämättä noudattele kaavamerkintää. 9. Kaavamerkinnät tulisi poistaa tai kaavamääräykseen lisätä, että merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouskäyttöä. 10. Ehdotuksessa maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ympäristöarvoja (MY, koskialueet) esitetään jatkossa suojealueina, mikäli alue kuuluu koskiensuojelulain alaisuuteen. Muuten merkinnät poistetaan. Suunnittelumääräykseen tulee lisätä, että näille alueille ei osoiteta metsätaloutta rajoittavia määräyksiä. 	<p>mukaan automaattisesti viiden vuoden kuluessa.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Arvokkaiden pienvesien merkintä (alu-1) nostaa yksityiskohtaisemmalle alueidenkäytölle tietoon muutamia tärkeitä virtavesiä arvoineen. Kalataloudelliset kunnostukset ja muut käytännön toimet ovat oma prosessinsa perustuen mm. mainittuihin vesienhoidon suunnitelmiin ja niiden vapaaehtoiseen toteuttamiseen. 5. Saimaannorpan pesimäalueiden merkintä (alu-2) tuo yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun tietoon alueita, joilla on huomioitava joka tapauksessa – oli kaavamerkintää tai ei – saimaannorpalle rauhallinen pesimäympäristö. Merkintä ei rajoita alueella liikkumista. Norpan pesintää tarkastellaan vain alueidenkäytön näkökulmasta. Maakuntaliitto nostaa alu-merkinnällä kaavaan maakunnan luonnon erityispiirteitä. Niiksi valittiin Pohjois-Karjalan maakunta-kaava 2040:een liittyvissä neuvotteluissa arvokkaat pienvedet ja saimaannorpan huomiointi. 6. Alu-2-merkintä on yksityiskohtaisemmalle maankäytön suunnittelulle suunnattu informatiivinen merkintä eikä ota kantaa metsätalouden harjoittamiseen. 7. Merkintä ei vaikuta rantakiinteistöjen arvoon. Norppa on näillä alueilla huomioitava joka tapauksessa rakentamisessa ja maankäytön muissa muutoksissa.
--	--	--	---

		<p>400kV linjan osalta kannustamme kaavoitusta ohjaamaan siihen, että linjan rakentamisessa käytetään mahdollisimman paljon olemassa olevia johtokatuja ja optimaalisia pylvästyyppejä käyttämällä minimoidaan linjan alle jäävä maa-alue. Suurjännitelinjoihin tulee myös sijoittua niin, että ne palvelevat parhaalla mahdollisella tavalla mahdollista tuuli- ja aurinkovoiman rakentamista.</p>	<p>8. Merkintä pohjautuu norpan todennettuihin pesinnän ydinalueisiin, joilla norppa tulee ottaa huomioon, vaikka pesintää ei tarkasteluhetkellä alueella olisikaan. Pesimärauhan turvaaminen edellyttää pitkäjänteistä alueidenkäytön intressien sovittelua.</p> <p>9. Merkinnässä ei osoiteta mitään rajoitteita maa- ja metsätalouskäytölle.</p> <p>10. Maakuntakaavasta poistuvan MY-merkin kohteet huomioidaan vastaavalla tavalla kuin Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä vuonna 2020. Poistuville alueille ei osoiteta kaavamääräyksiä.</p> <p>Nämä ovat tärkeitä suurjännitelinjoihin suunnitteluperiaatteita. Tuuli- ja aurinkovoiman rakentamista tarkastellaan koko maakunnan tasolla Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:n 2. vaiheessa.</p>
30.6.2023	Pohjois-Karjalan kylät ry	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vuonna 1995 SYKE valmisteli pienvesien suojeluohjelmaa. Heinäveden alueelta kartoitettiin yhteensä 10 suojeltavaa pienvettä. Niistä 7 luokiteltu maakuntatason kohteeksi ja kolme valtakunnallisesti merkittäviksi. Suojeluohjelma ei toteutunut, mutta osa säilynyt koskemattomina. Yksi näistä mm. Polvijärven särkkien nimetön lampi edelleen luonnontilassa. Lisäksi Älyttömänjoki, mutta kärsinyt jonkin verran hakkuista. Syytä huomioida kaavassa. 2. Luostareille syytä määrittää riittävä rauhallinen suoja-alue, jolla on desibeliraja jatkuvalla melulle. 3. Syytä ottaa huomioon hallitusohjelman pyrkimys vapauttaa Palokin kosket. Muuttaa merkittävästi Palokin merkitystä matkailualueena ja luonto- ja virkistyskohteena. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pienvesien arvioinnissa hyödynnettiin Etelä-Savon ELY:ltä saatua pienvesi-inventointitietoa 1990-luvun alusta. Koska inventointi on toteutettu noin 30 vuotta sitten ja sen huomiot kohteet olivat maakuntakaavassa esittämisen kannalta pieniä, päädyttiin priorisoimaan uudempia, pääosin kalatalouden näkökulmasta laadittuja selvityksiä pienvesistä. Esimerkiksi Polvijärven särkkien nimetön lampi olisi ollut liian pieni esitettäväksi kaavassa. 2. Maakuntakaavassa osoitetaan ampuma- ja lentoliikenteen melualueita tehtyjen melumallinnusten tulosten perusteella. 3. Maakuntakaavassa Palokki on merkitty osana matkailun ja virkistysalueita.

		<p>4. Heinäveden muinaisseurat löytänyt uusia muinaismuistokohteita ja ylläpitää tietokanta esihistoriallisesti toiminnasta sisältävistä kohteista ja luonnonmuistomerkeistä. Rekisteröinti vielä kesken, mutta voi tulla myös maakuntakaavan kannalta merkittävää lisätietoa.</p>	<p>Liitto seuraa hallitusohjelman pyrkimyksiä, mutta ei lähde ennakoimaan ratkaisua.</p> <p>4. Maakuntakaavassa ei esitetä kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta kaavan yleismääräyksellä edellytetään ajantasaisen tilanteen tarkastamista muinaisjäännösrekisteristä osana yksityiskohtaisempaa kaavoitusta. Kuntakaavoituksen taustaselvityksissä ja kuulemisissa huomioidaan myös muita luonnonmuistomerkkejä ja kulttuurikohteita kuin lain suojaamat muinaisjäännökset.</p>
30.6.2023	Suomen metsästäjäliitto	<p>Metsästäjäliitto näkee maakuntakaavan olevan tärkeä suunnitelun työkalu, joka koskee Metsästäjäliiton toimialaa monilta osin. Maakuntakaavassa suunnitellaan maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen muun muassa ampumaratojen, luonnonsuojelualueiden sekä luonnon muun virkistyskäytön osalta.</p> <p>Liitto näkee, että nämä asiat tulee huomioida perusteellisesti myös Pohjois-Karjalassa, sillä kestäväällä tavalla toteutettu metsästys on Suomessa ikiaikainen ja tärkeä luonnonkäyttömuoto, joka tarvitsee tuekseen riittävästi ampumaratoja eettisen riistalaukauksen harjoittelua varten. Ampumaratojen tärkeys korostuu aivan erityisesti myös viimeaikaisen geopoliittisen tilanteen muuttumisen johdosta.</p> <p>Liitto näkee hyvänä, että maakuntakaavan tavoitteissa on mainittuja luontoarvoja vaaliva ja luonnonvaroja kestävästi hyödynnettävä biotalous, jossa on mainittuna myös vesistöjen ja luonnonantimien biotalouspotentialiaali eli kalastus ja riista. Samoin hyvänä liitto pitää mainintaa, jonka mukaan ilmastomyönteisiä tavoitteita pyritään tukemaan alueidenkäytön pitkäkestoisilla ratkaisuilla, joita Pohjois-Karjalassa laajat metsäalueet mahdollistavat: Metsät tarjoavat virkistys- ja elinkeinomahdollisuuksia</p>	<p>Merkittään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.</p>

		metsästyksestä ulkoiluun ja luontomatkailuun. Metsät toimivat myös hiilen sitoijina ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitäjinä.	
--	--	---	--

Maakunnan ulkopuoliset (4 lausuntoa)

Päivämäärä	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
31.5.2023	Kuopion kaupunki	Lausunnon otsikossa viitataan 2.vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mutta tekstissä puhutaan Heinäveden kaavasta, joten maakuntaliitto on lisännyt lausunnon koskemaan Heinäveden osa-aluemaakuntakaavan ehdotusta. Kuopion kaupungilla ei ole maantieteellistä rajaa Heinäveden kunnan kanssa, joten Kuopion kaupungilla ei ole lausuttavaa maakuntakaavan aineistoista.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
6.6.2023	Leppävirran kunta	Ehdotusvaiheen perusteltuihin kaavaratkaisuihin liittyen, Leppävirran kunnalla ei ole huomautettavaa kaavaehdotukseen.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
27.6.2023	Pohjois-Savon liitto	Pohjois-Savon liiton aikaisempi lausunto on otettu soveltuvien osin huomioon, eikä liitolla ole huomautettavaa Heinäveden osa-alueen Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040 kaavaehdotukseen.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
30.6.2023	Etelä-Savon maakuntaliitto	Kaavaehdotus kattava, ei huomauttamista. Etelä-Savon maakuntaliitto on käynnistänyt 3. vaihemaakuntakaavan laadinnan ja pitää hyvänä mahdollisuutena sovittaa yhteen ylimaakunnallisia alueidenkäyttötarpeita erityisesti maakuntarajan läheisyydessä liittyviin ratkaisuihin.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.